

Майстер

Стефаник Василь Семенович

То як часом майстер напився в саму міру: ні замало, ні забагато, то розказував одну подію зі свого життя. Всі, що були у коршмі, слухали його з увагою, навіть і жид слухав.

— Та я вам, мой-ня, не буду ні цеї, ні тої городити. Був-єм майстер, був-єм ґазда — ціле село прикаже. Тепер я лайдак, най і це село прикаже... марного слова не скажу. Не скажу, бо що правда, то не гріх. Але як то воно на мене впало? За оце ви питаєте. Прийду до ґазди, обдивлюси по матріяні, по пляцові, приб'ю торг, могорич віп'ємо — та й до роботи! Плюну у жмені, сокиру в руки, та й дивиси, а будинок, як дзигарок, віріс на подвір'ю. З котрого хоч боку заходи — дзигарок.

Віду в неділю з церкви, йду додому та й нютую собі в голові, що най лиш пожию з десіть років, та й село геть перебудую. Так перебудую, що не жель буде у него зайти...

Дома пообідаю та й йду в поле на жито подивитиси. На биті горі обернуси, глипну на село, а мої, моспане, будинки, як та птаха легка, що ледве землі доторкаеси. Як стану, як глипну, то так мені весело, як мамі, що дивиться на свої діти. А так мені легко, що сто миль перелетів бих...

А так мені бог годив, що що загадаю, та й маю. Я собі нивку купив одну, ба й другу, я собі коровку, овечки. Годило, у руки йшло, як з води йшло.

А мама, бувало, припадають коло мене та приповідають: «Ой, синку, тото ті бог файний талан дав у руки, нема такої днини і години, аби-м богові світому не декувала за тебе». Кажуть: «Старий, старий, а встань-ко та подивиси на нашого Івана, який він ґазда?» А жінка слухає того та, як скрипочка, увихаєси по хаті...

На цьому місці Іван випростовувався, лице його пашіло великою радістю. Ті, що його слухали, дивилися на нього якомсь смутно, але мовчали. Іван їх завойовував своєю бесідою. Робив із коршми церкву.

— Але потім, братя, пішло все коміть головою !. Якби взев на долоню пір'є та й подув, то так пішло все. Не лишилиси нічо навкруг пальця обвити...

Прийшов одної неділі чоловік з Луговиськ та й каже: так і так, ксьондз наш закликає вас до себе. Зібрав я си та й іду. То не далека україна, та й приходжу до лугівського ксьондза.

А щось мені вже дорогов на душі потенькувало. Приходжу, поцулував ксьондза в руку, а він мені каже, що так і так, у нашім селі треба нову церкву класти. «Ми,— каже,— не погодилися з тим гуцулом, що кладе церкви, а чули-м, що ти добрий майстер, та й порадилч-м си, аби ти нам клав церкву».

Як я, знаєте, це вчув, та й на мене піт збив, як коли на слабу худобину. Аді, сьогодні ще не помнетаю, що я на то сказав ксьондзові, як я із хати вішов? Щось ні обмарило...

Вертаюси додому, а мені то чорно, то жовто перед очима, вітер ні із ніг згонить. А в голові — як

коли би цигани клевцями гатили. Але гадка гадку рівно пошибає. Десь я собі думаю: мой, таже це не стодола, таже тут, брє, тисічі дають на свої руки, таже церкву люди виде ізo всіх селів. Такий я страх дістав, що най бог боронить! Отак як би ні хто сокиров зарубав у голову...

Приходжу я додому, та й ані жінка, ані діти мені не милі. Нічо я нікому не кажу — мну в собі.

Ліг я спати. Сплю як камінь, спю — не вісиплюси. А мені сниться, що я десь у вишневім саду лежу та на сопівку граю. Вишні зацвіли, аж молоко капає, а я лежу та на сопівку граю. Але десь коло того саду вчиниласи церква, я її десь вже поклав, а вона коло саду вчиниласи. Як нараз десь не загромить, як коли би гора завалилася! А то церква розлетілася на порох. Тот дзвінок, що на самі горі стоїть, десь так дзвонить, але так желісливо, що аж! Сам дзвонить. Десь я хочу підвестиси, а то мене церква геть привалила. Десь вода велика вчиниласи, десь по воді ворін, ворін таких пливає, що вода черніська. А дзвінок на горі форт дзвонить, і церкви нема, а дзвінок на горі все дзвонить...

Десь я кричу ратунку, та й мене збудили та трохи спамнетали.

Дальше нічо не тем'ю. Доста того, що-м вілежєв три місіці, та й потім нічо з мене не зробилоси...

Гуцул поклав-таки церкву в Луговиськах, а мене світа збавив, збавив навіки...

Далі майстер не розповідав своєї історії, бо всі знали, що потім сталося.

Врешті і не міг розповідати, бо, дійшовши до цього місця в оповіданні, клав наперед себе пляшку горівки і пив понад міру. Зате ті, що дотепер слухали'його і мовчки сиділи, розбалакувалися і жалували майстра.

— То, видите, чоловік ба сеї, ба тої собі загадує, а то все божа міць. У бога нема, що цес файний, а цес старий, а цес бідний, у бога всі однакі; що має бог дати, то дасть і найбіднішому і найбогатшому...

— Та вже воно правда, що зід божої моці ніхто не сховаєси, але-бо десь такі люди є, що чоловіка збавляють. Аді, гуцул поробив му якусь біду, ци підсипав, ци розум зав'єзав, та й що з чоловіка зробилоси? Ніц, болото зробилоси. Та оце є, що чоловік чоловіка так зупсує...

— Та то гуцульська віра, бодай го шлях трафив! Аді, генди паршек лиш звис на нашу працю, але він ліпший від гуцула. Бо зін озме гроші, маєток зарує, але розуму не відбере. А гуцул поробить таке, що чоловік б світі си забуває. Гуцула гони від хати, як пса!..

— Правду кажете, ой, бігме, правду. Таже Іван потім вдурів. Загнав жінку в гріб, діти повідгонив від хати, пустив де що є. Має хатчину, але таку страшну та облупану, що лечно до неї у віти. Аді, не за довгий час піде відци додому, та й віб'є вікна, та й леже на піч та ме співати. Та ніби він тепер має добрий розум? Таже розумний не бив би вікна у свої хаті та не купував би їх щомісяця два рази. То лиш так здаєси, що він добре говорить, але ему в голові рівно хіба...

— Пустив го, невіра, марне. Так го зсукав, що до смерті ніхто го не розсуче. Зломив му волю, его ні робота не береси, ні нічо, а що заробить трошки, то й все посідає в коршмі...

— Най пан біг хоронить кожного доброго чоловіка...

Постійна адреса: http://ukrlit.org/stefanyk_vasyl_semenovych/maister